

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

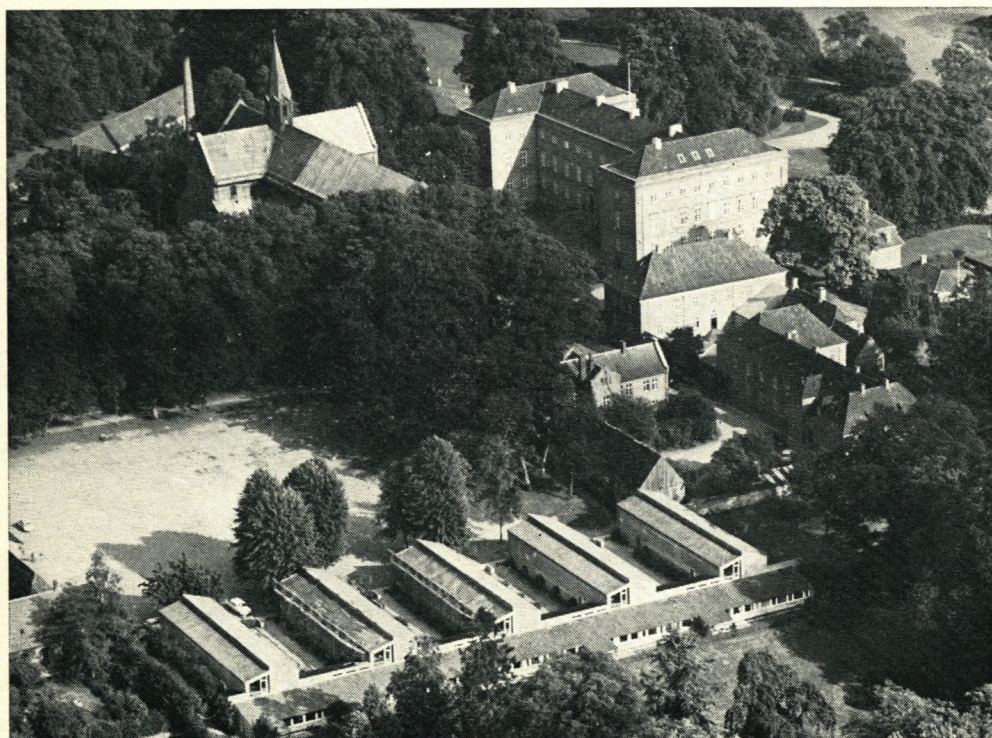
Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund
Årgang 68 . Nr. 4

April
1983

Sorø Akademi (set fra luften)

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion
Blegdamsvej 28
2200 København N
(01) 39 64 41

Poul & Bent Henningsen
(1939)

**H. C. Bjødstrup
Jensen**

Urmager & Optiker

St. Kongensgade 32
1264 København K
Telf. 15 18 21

Grundlagt 1821

Sorø Akademi
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug ^A/_s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

SAAB

**LANCIA
POLSKI FIAT**

Salg - Service

Aut. SAAB-forhandler
NIELS THIELE

Automobiler
STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 6 00 71 63

THOR-VASK - NÆSTVED

TELEFON 72 25 50

Christian Tom-Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

APRIL 1983

68. ÅRGANG

NUMMER 4

Lynet slog ned i Sorø i 1907

Palle Taarnhøjs tale ved Vandballet den 12. marts

Hr. rektor, mine damer og herrer!

Det var i august måned i det Herrens år 1907, at lynet slog ned her på Sorø Akademi.

Efter den forfærdelige brand i 1813, der lagde Thurahs ridderlige akademi i aske, og efter at den nuværende hovedbygning var blevet færdig i 1827, havde livet udfoldet sig stille og regelbundet her på skolen, og man havde været forskånet for større katastrofer og omvæltninger. I tiden inden lynnedslaget i 1907 havde der ganske vist været et opræk til uvej, men det syntes drevet over, og man havde åndet lettet op, de den store begivenhed, der helt skulle ændre skolen, pludselig og uventet indtraf. Man vil forstå, hvor uventet, hvor chokerende, hvor uforståelig denne begivenhed forekom dem, der oplevede den, når man, som fortalt af Karen Raft i festsalen ved årsfesten 1969, hører, hvorledes en dreng, der som øjenvidne oplevede det hele på nærmeste hold her på skolen, beskrev det i et brev hjem. Han skrev:

»Kære far og mor!

Der er sket noget ganske forfærdeligt – vi har fået en *tøs* i klassen – nu er det hele ødelagt!!«.

Denne lille dreng så med et ejendommeligt klarsyn allerede i 1907, at der var indtruffet en begivenhed, der i national betydning kan sammenlignes med Absalons venderkrige, med bogtrykkerkunstens opfindelse og med opfindelsen af vandklosettet. –

Som nævnt havde der før lynnedslaget i 1907 været et lille opræk til uvej tidligere, idet rektor Blicherts datter Thora Blichert, som senere blev mor til Karen Raft, festtalte fra 1969, i 1886, i 300-året for oprettelsen

af Frederik den Andens skole, som privatist fik præliminæreksamen på skolen. Hun havde dog ikke været elev på skolen og er ikke nævnt i årsskriftet eller blandt dimittenderne fra 1886 i Soranerbiografierne. At hendes eksamen imidlertid var, hvad Churchill i sit første bind af bogen om den anden verdenskrig kalder. »The Gathering Storm«, vil forstås, når det fortælles, at Karen Rafts søster var én af de fire piger, der som de første blev optaget på skolen i 1907.

Jo vist var det en revolution, vist var der taget et afgørende skridt i verden, som aldrig igen blev den samme, men lad os indrømme det. Sorø Akademis Skole overlevede, og ingen af os gamle drenge hernefra synes at have taget varig skade af pigernes tilstedeværelse på skolen. I dag er der meget få gamle soranere i live fra tiden før denne revolution, og jeg tror, at de fleste af os kun har gode minder om vore samtidige piger. De var alle lokale sorøpiger, søde og omgængelige, som piger jo nu engang er eller ihvertfald burde være – for det er jo i reglen dem, vi holder af!

Nogle af dem førte sig naturligvis stærkere frem end andre – ja, nogle af os mindes piger, der var de rene sexbomber – men selv dette synes drengene at have overlevet. Nu skal det dertil siges, at indtil for en 10–15 år siden var Sorø stadig en drengeskole med kun ganske få piger, som helt forsvandt i flokken.

Som rektor Raaschou-Nielsen sagde i et interview i Berlingske Tidende i 1930: *Skolen har 350 drenge, hvoraf de syv er piger.* Og han tilføjede: »Jeg forstår egentlig ikke rigtig disse piger, for de ville jo have det meget mere fornøjeligt blandt andre unge piger«.

Denne udtalelse gav i øvrigt anledning til at indlæg i Soranerbladet fra en gammel soraner, der gav rektor ret, for han forstod heller ikke de unge piger, for hvorledes ville syv af os mandfolk befinde os i daglig omgængelse med 343 repræsentanter for det smukke køn? Han skrev endvidere, at han korsede sig, da han for nogle år siden hørte, at nu også unge piger havde adgang til Sorø Akademis Skole, og siden havde han ikke kunnet deltage i Soransk Samfunds sammenkomster, for, som han sagde, det var snart det eneste sted, vi mandfolk havde for os selv«.

Dette indlæg førte så igen til, at en kvindelig gammel soraner meldte sig ud af Soransk Samfund. Jo, dengang stod fronterne skarpt overfor hinanden, og der var altså dengang stadig mandfolk, som endnu ikke havde indset det ulige – ja, rent umulige – i denne kamp mod det svage køn. Nå, rektor havde nok nogen ret i sin undren over, at pigerne ville kunne finde sig til rette i dette maskuline miljø, og selv om de fleste befandt sig godt, så ved jeg også, at der var andre piger, som ikke var glade for at gå her, og det må også indrømmes, at selvom skolen havde åbnet sine porte for pigerne, så havde man sandelig ikke tænkt sig, at dette på nogen måde skulle medføre nogen ændringer i skolens fysiske eller psykiske tilværelse.

Lad mig som eksempel blot nævne, at mens drengene havde »Det gule Palæ«, hvor de kunne hengive sig til den forbudte tobaksrygning og forrette de nødvendige ærinder, så havde pigerne ikke det, hvortil de kunne hælde deres hovede – eller forsåvidt heller ikke nogetsomhelst andet til! Hvordan piger-

ne egentlig klarede dette problem, foreligger ikke oplyst, men bevares! Parken var jo stor nok med mange buskader og træer.

De første seks dcennier efter 1907 hengled således stille på denne måde, og jeg tror ikke, at drengene mærkede meget til pigernes tilstedeværelse, og havde man dengang spurgt en lille dreng, om der var piger på skolen, ville han nok have tænkt sig om et stykke tid og derpå svaret: »Ja, det tror jeg nok«.

Først for ca. 15 år siden kom der reverenter talt liv i pigerne, og vi ved alle, at nu er der næsten lige så mange piger som drenge på skolen, og at der endda er rene pigeklasser.

Det må vel derfor ses som en logisk konsekvens heraf, at piger til sommer kan optages som alumner på skolen. Det er klart, at dette skridt vil vække både bifald og mishag, men således som samfundet har udviklet sig, vil modstand fremover nok være nytteløs, og til dem, som måtte føle mishag – og det vil måske især være gamle soranere – vil jeg sige: »Lad os gøre en dyd af nødvendigheden og helhjertet acceptere den nuværende tingenes tilstand. Vi kan gøre, som englænderne siger. »If you can't beat them – join them!«.

Under alle omstændigheder: De piger, som nu måtte blive alumner, er uden skyld i omvæltningen, og som gamle soranere og gentlemen har vi kun at sige til de nye pigealumner: »Velkommen som alumner på Sorø Akademi. Gid I må være med til at føre skolen videre som den fine og gode skole, vi kender og holder af!«.

Mine damer og herrer! Lad os sammen udbringe et leve for vor gamle skole – Sorø Akademis Skole længe leve!

Palle Taarnhøj.

Indkaldelse til generalforsamling

mandag den 18. april 1983 kl. 19,30 på Tre Falke

Falkonercentret, Falkoneralle 9, København F.

Soransk Samfund holder ordinær generalforsamling på ovennævnte sted med følgende dagsorden.

1. Valg af dirigent.
2. Beretning om 1982.
3. Regnskab.
4. Budget for 1983.
5. Forslag fra medlemmer.
6. Valg af medlemmer til bestyrelsen.
Efter tur afgår: Franz von Jessen, Svend Kamman
(ønsker ikke genvalg), Erling Kristensen, Palle Taarnhøj.
7. Valg af revisor.
8. Eventuelt.

Efter generalforsamlingen er Soransk Samfund vært ved smørrebrød, øl, snaps og kaffe. der er ikke indbudt nogen taler, så der bliver tid til at hygge sig med gamle kammerater.

Vel mødt!

Palle Taarnhøj.

SORANSK SAMFUND

Regnskab for 1982.

Indtægter:	
Kontingenter	82.291
Renter, bank og giro	3.112
obligationer	<u>48.774</u> 51.886
Salgsindtægter	
Soranerbiografier	3.175
En Søgende Sjæl	<u>390</u> 3.565
	137.742
Gaver indgået til Soranerbladet	<u>13.986</u>
Indtægter ialt:	<u>151.728</u>
	*****
Udgifter:	
Soranerbladet excl gaveindtægt	62.848
Arsfest 1982	
udgifter	30.576
indtægter	<u>- 16.485</u> 14.091
Generalforsamling, møder & sammenkomster....	6.358
Blomster og gaver	1.473
Kontorartikler og tryksager	3.239
Porto og gebyrer	<u>4.925</u> 15.995
Revision af samfund, blad og legater	6.000
+ moms	<u>1.320</u> 7.320
Tilskud	
Jydsk afdeling	1.200
Fyens afdeling	900
Sportsrejser & Cricket	1.296
Fraternitas Sorana	200
Museet	<u>400</u> 3.996
Gave til senere brug	12.353
EDB anlæg	
Programeringsudgift	10.000
Indkørsel	4.000
+ moms	<u>3.080</u> 17.080
Udgifter ialt	133.683
Henlagt dispositionsfonden	15.000
Overført til kapitalkonto	<u>3.045</u> 18.045
	151.728
	*****

SORANSK SAMFUND

Status pr 1. Januar 1983

Aktiver:	
Kassebeholdninger	784
Postgiro 4001710	326
Privatbanken 462.500	<u>12.333</u> 13.443
Mellemregning	
Soranerbladet	5.664
Renteoplæg, købte statsgældsbeviser	<u>17.853</u> 23.517
Obligationer: dep. 1052190/Privatbanken	
38.000 Kbhvns. Kredf. 14s 2a 1999 7 %	21.470
10.000 Østift. Kredf. 18s 1998 7 %	5.750
2.000 Østift. L/hyp. 5s 1a 2001 5 %	1.160
Statsgældsbeviser: dep. 823180/Nationalbank	
380.000 Statsgældsbeviser 1983/II 12 %	370.500
100.000 Statsgældsbeviser 1983/III 12 %	<u>96.000</u> 494.880
Aktiver ialt	531.840
	*****
Passiver:	
Skyldige beløb	
Revision	7.320
Konsulentonorar EDB indkørsel	<u>4.880</u> 12.200
Dispositionsfonden	
Saldo 1/1-1982	135.000
Henlagt i 1982	<u>15.000</u> 150.000
Gaver til samfundets fremtidige virke	
Knud Wognsen Jølver	10.000
C. C. Hoffgaard, arv	96.539
Erik Bjerner (til Fr. d. II)	<u>1.000</u> 107.539
Kapitalkonto	
Saldo 1/1-1982	241.639
Overskud 1982	3.045
Kursgevinst, realiseret	10.460
Kursregulering	<u>6.957</u> 262.101
	531.840
	*****

S. KAMMAN.

Foranstående regnskab og status har jeg revideret.

København, den 4. Marts 1983.

E. LUDERUS THOMSEN
statsautoriseret revisor

SORANERBLADET

Regnskab for 1982.

Resultatoppgørelse for tiden 1/1 til 31/12-1982:

Annonceindtægt	11.864	
- moms	<u>- 2.139</u> 9.725	
Trykning af bladet	68.216	
Avisporto	9.954	
Adresseplader mv.	<u>576</u>	
	78.746	
- refunderbar moms	<u>- 1.905</u> - 76.841	
	- 67.116	
Renter af giro & bank		
	92	
Renter fra Soranerbladets Fond	<u>4.176</u> 4.268	
	- 62.848	
Soransk Samfund, tilskud		62.848
		0
		*****
Status pr 1. Januar 1983:		
Sparekassen EDS 8600-00.02663	93	
Postgiro 8-11-08-59	3.785	
Annoncører	1.928	
Skyldig moms		142
Mellemregning Soransk Samfund		
Saldo 1/1-1982	13.512	
Overført i 1982	55.000	
Modtagne gaver til bladet..	<u>- 13.986</u>	
Tilskud 1982	<u>- 48.862</u> 5.664	
	5.806	5.806
	*****	*****

FINN HARLANG.

Foranstående regnskab har jeg revideret.

København, den 4. Marts 1983.

E. LUDERUS THOMSEN
statsautoriseret revisor

SORANERBLADETS FOND.

Regnskab for 1982

Kasseregnskab:	
Obligationsrenter	4.959
Bankrenter	69
Renteoplæg, netto	288
Forvaltningsgebyrer	223
Udtrækning/genkøb obligationer	4.000 3.522
Overførsel Soranerbladet	<u>4.176</u>
	9.028 8.209
Beholdning 1/1 / 31/12.....	<u>27</u> 846
	9.055 9.055
	*****
Status pr 1. Januar 1983:	
Privatbanken 519.379	717
422.006	130
Obligationer: Privatbank dep. 218.3440	
Obligationer nom vardi	71.000
Premieobligationer.....	<u>100</u> 71.100
Kapitalkonto:	
Saldo 1/1-1982	70.469
Kursopskrivning købte obligationer. 1.478	<u>1.478</u> 71.947
	71.947 71.947
	*****
Kursværdi af obligationer pr 31/12-1982 Kr: 40.875-	

FINN HARLANG.

Foranstående regnskab har jeg revideret.

København, den 4. Marts 1983.

E. LUDERUS THOMSEN
statsautoriseret revisor

J. C Dahls tegning af Klosterromgangen i Sorø

Af Paul Rantzau (forts.)

Vi kan ikke med bestemthed afgøre om J. C. Dahl kun har lavet denne ene tegning fra ruinen i Sorø. Siden Viggo Thorlacius-Ussing publicerede sin – soranske set – sensationelle opdagelse i 1959, og efter at det norske Nasjonalgalleriet og Bergen Billedgalleri i samarbejde i 1957 udgav en omfattende publikation af J. C. Dahls tegninger og akvareller, har Det kunsthistoriske Institut ved Universitetet i Bergen arbejdet med en ny registrering af J. C. Dahls værk 14). Det brændende spørgsmål er nu om man har fundet frem til samtlige skitser/tegninger af Dahl, og dernæst om et eller andet ruin-billede under en helt anden betegnelse i virkeligheden forestiller Sorø-ruinen. Et skarpt soraner-øje er måske stadig nyttigt! Om der en vakker dag pludselig skulle dukke hidtil ukendte Dahl-tegninger op – og her imellem ét eller (helst!) flere fra ruinen i Sorø – er et spørgsmål som kun fremtiden kan svare på.

Et andet interessant spørgsmål er dateringen: kan man nu være sikker på den? Har Dahl dateret sine (soranske) tegninger straks eller sidenhen: måske først flere år efter den første skitse? I sidste tilfælde kan erindringsforskydning jo nemt spille ind!

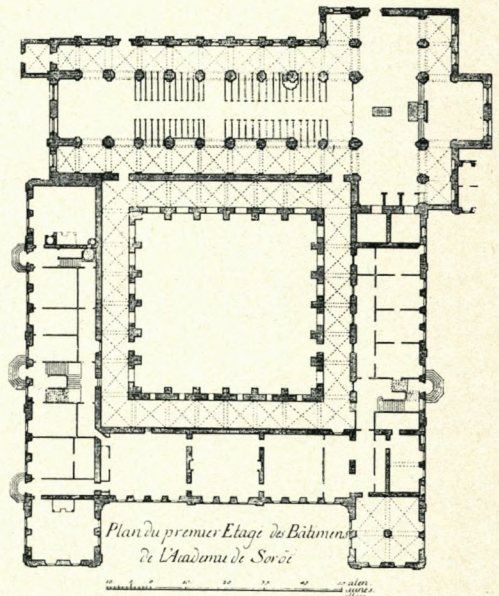
Dahls tegning af Sorø-ruinen bærer kun årstalbetegnelse 1818, samme år som penne-tegningen fra Sorø i Kobberstiksamlingen i København (gårdinteriøret) dateret »J Dahl Sorø 1 August 1818«, og »Prospect ved Sorø«, dateret Dahl 1818, samt blyanttegningen i Nasjonalgalleriet i Oslo »Bavne-Bakken ved Pedersborg« dateret d 2 August 1818. Herfra slutter vi at Dahl har tegnet i ruinen omkring den 1. august, men vi har ingen absolut sikkerhed i denne formodning. Dahl kan have været i Sorø tidligere på året og have udfærdiget en skitse som han har færdiggjort senere, eller han kan have været i Sorø et helt andet år uden at vi har oplysninger derom. Det er i denne forbindelse værd at notere sig at Dahl opholdt sig på Engelholm ved Præstø i forsommeren 1814. I 1815 var han i Roskilde, og på høsten i 1816 opholdt han sig igen, i fire måneder, på Engelholm (15). Der er ikke længere fra Engelholm til Sorø end fra København til Helsingør, så det har ikke voldet Dahl store vanskeligheder at aflægge Sorø et, måske flere besøg i årene før 1818, når han har boet på Engelholm.

Dahl har i sin fremstilling af den vældige soranske ambitus måske været under »piransisk« indflydelse 16), men bortset fra de tven-de forgrundsfigurers »teatraliske« lidenhed er der ingen påtagne »kunstneriske friheder« og unaturlige effekter i Dahls klare fremstilling, hvis belysningsforhold givetvis er gengivet i nøje overensstemmelse med virkeligheden, dette gælder formentlig også de maleriske lysstråler der på strålekastermanér falder ind i gangen fra de nordvendte cirkelrunde barokvinduer. Hvis vi antager at disse lysstråler er

virkelighedsskildring, kan de danne grundlag for en rent astronomisk analyse der kan give os oplysninger om hvornår den primære skitse/tegningen er blevet til – naturligvis kan analysen også sandsynliggøre om Dahls »strålekastere« er staffage og intet andet!

Ambitus' søndre arm, som vi ser ind i, havde seks fag og dermed seks glugger mod Fratergården. På Dahls tegning ses Solen kun at skinne ind ad de to nærmeste (mod øst). Grunden til at de fire andre lysbunder mangler kan være den at sollyset er blevet standset på sin vej ned af østfløjens stående murpartier, eller at disse fire glugger er blevet til-dækket. På tidspunktet for Harders fremstilling (1822 ?) har man skoddet til hvor man kunne 17) – gangen er bælgmørk – rimeligvis for at skåne resterne: man vidste endnu ikke om ambitus-anlægget som helhed skulle indgå i Mallings plan 18).

Såvel Dahls tegning som Harders maleri må være skitseret/udført på næsten samme tid af døgnet: lysstrålerne og skyggerne viser det, og om *motivet* kan der ikke råde tvivl: det drejer sig i begge tilfælde – som påvist af Thorlacius – om et kig (fra øst mod vest) ind i ambitus' søndre fløj. Om indkig i en af de andre fløje kan der ikke være tale: i den vestre kan lysstrålernes retning ganske vist nemt passe (ved formiddagssol), men til gengæld passer de arkitektoniske forhold slet ikke: kurvehanksbuen fattes, ingen cirkelrund glug i faget til højre med den nedstyrtede

Plan af stueetagen, Sorø Akademi ca. 1749.

Vedtægter

for

Soransk Samfund

1983

S. Gerner Andersen, fot.

Vedtægter for Soransk Samfund

(som vedtaget på den årlige generalforsamling den 25. april 1958 og den overordentlige generalforsamling den 23. maj 1958 samt 26. april 1976 og 1. juli 1976).

Hjemsted

§ 1

Samfundets hjemsted og værneting er København.

Medlemmer

§ 2

Medlem af Soransk Samfund kan enhver blive, der som elev har været eller som lærer eller tjenestemand er eller har været knyttet til Sorø Akademi og dets skole.

Undtagelsesvis kan bestyrelsen optage medlemmer, der ikke opfylder disse betingelser, når særlige forhold gør sig gældende.

Bestyrelsen kan nægte en person optagelse eller udelukke et medlem fra medlemsskab. Spørgsmålet skal dog forelægges næste generalforsamling til godkendelse.

Bestyrelsen kan derimod, når omstændighederne taler derfor, slette medlemmer, der er i kontingentrestance for mere end 1 år.

Efter indstilling fra bestyrelsen kan generalforsamlingen udnævne æresmedlemmer.

Formål

§ 3

Samfundets formål er at bevare og udvikle sammenholdet mellem dets medlemmer og at vække og vedligeholde interessen også hos almenheden for de soranske stiftelser.

Dette søges opnået ved:

at fremme udgivelsen af trykte meddelelser vedrørende de soranske stiftelser og Sorø,

at yde trængende kammerater støtte bl. a. gennem rentefri lån eller gaver af de dertil bestemte fonds, og

at afholde sammenkomster, hvortil bestyrelsen kan give ikke-medlemmer adgang.

Medlemskontingent

§ 4

Medlemskontingentet fastsættes efter beslutning på generalforsamlingen.

Mod indbetaling én gang for alle af et af generalforsamlingen fastsat kontingent bliver man livsvarigt medlem.

Enhver fra Sorø Akademis skole udgået elev er berettiget til, såvel i sit afgangsåret som det påfølgende kalenderår uden kontingentbetaling at deltage i Samfundets festlige sammenkomster og udflugter samt få Soranerbladet tilsendt.

Bestyrelsen er berettiget til undtagelsesvis at fritage enkelte medlemmer for at yde kontingent i et bestemt tidsrum eller for bestandigt samt til at eftergive skyldige medlemskontingenter.

Af kontingentindtægten modtager Soransk Samfunds understøttelsesfond et beløb af mindst 500,- kr. årligt.

Generalforsamlinger

§ 5

Ordentlige generalforsamlinger afholdes inden udgangen af hvert års april måned.

Indkaldelse sker med mindst 14 dages varsel ved bekendtgørelse i Samfundets medlemsblad med angivelse af dagsorden. I stedet for meddelelse i medlemsbladet kan træde udsendelse af brevkort til hvert enkelt medlem.

Forslag fra medlemmer må for at blive behandlet på den ordentlige generalforsamling være indleveret skriftligt til bestyrelsen inden den 1. marts.

Alle afstemninger sker ved personligt fremmøde, jfr. dog paragrafferne 16 og 17.

Hvor ikke andet er bestemt i vedtægterne, afgøres alle afstemninger ved alm. stemmeflerhed.

§ 6

På den ordentlige generalforsamling skal behandles:

- Bestyrelsens beretning om virksomheden i det forløbne år,
- fremlæggelse til godkendelse af det forudgående årsregnskab for Samfundet, medlemsbladet og de under Samfundet hørende fonds, alle i revideret stand,
- forelæggelse af budget til godkendelse,
- eventuelle indkomne forslag fra medlemmer,
- valg af medlemmer til bestyrelsen,
- valg af revisor.

§ 7

Overordentlig generalforsamling, der indkaldes ved bekendtgørelse og meddelelse på samme måde som en ordentlig generalforsamling, kan finde sted efter bestyrelsens eller en generalforsamlings beslutning eller efter skriftligt forlangende af mindst 50 medlemmer med angivelse af de emner, der ønskes behandlet. En generalforsamling, der således er begæret indkaldt, skal afholdes inden 2 mdr. efter, at formanden har modtaget begæringen.

§ 8

Generalforsamlingen, der er Samfundets øverste myndighed, ledes af en af denne valgt dirigent. Dirigenten afgør alle spørgsmål vedrørende generalforsamlingens lovlighed, sagernes behandlingsmåde og stemmeafgivningen, for så vidt han ikke måtte finde anledning til at henvise spørgsmålet til afgørelse af generalforsamlingen selv. I Samfundets protokol indføres en beretning om det på generalforsamlingen passerende. Beretningens rigtighed bekræftes af dirigenten.

Bestyrelsen

§ 9

Samfundet ledes af en bestyrelse på indtil 11 medlemmer, hvoraf 2 så vidt muligt skal være udgået fra skolen for højst 8 år siden, og 2 er repræsentanter for hver af Samfundets 2 afdelinger henholdsvis Jylland og Fyn. Om disse

repræsentanter gør afdelingerne hver for sig inden 1. marts indstilling til bestyrelsen, der forelægger indstillingerne for generalforsamlingen til godkendelse.

Hvert andet år afgår 6 af bestyrelsens medlemmer, hvert andet år 5. Afgangsorten bestemmes første gang ved lodtrækning. Genvalg kan finde sted.

Afgår medlemmer af bestyrelsen i løbet af valgperioden, kan bestyrelsen supplere sig selv, indtil der senest på næste ordentlige generalforsamling vælges stedfortrædere for den resterende del af vedkommende valgperiode.

§ 10

Bestyrelsen vælger af sin midte en *formand* og en næstformand, der i formandens forfald træder i dennes sted, og fordeler i øvrigt forretningerne imellem sig

For at der skal kunne træffes en gyldig beslutning, må mindst 5 medlemmer af bestyrelsen være til stede. Ved stemmelighed er formandens stemme afgørende.

§ 11

Samfundet forpligtes økonomisk ved underskrift af formanden i forbindelse med et af bestyrelsens øvrige medlemmer.

Bestyrelsen kan nedsætte udvalg, i hvilke også medlemmer uden for bestyrelsen kan have sæde.

§ 12

Bestyrelsen er ulønnet, men er berettiget til at antage lønnet medhjælp.

Regnskab og revision

§ 13

Samfundets regnskabsår er kalenderåret.

§ 14

På hvert års ordentlige generalforsamling vælges en statsautoriseret revisor til at revidere Samfundets regnskaber og konstatere beholdningernes tilstedeværelse samt i årets løb at føre tilsyn med regnskabsførelsen.

§ 15

Regnskaberne skal inden 15. februar være afgivet til revisor, som senest 3 uger derefter tilstiller bestyrelsen regnskaberne med sine eventuelle bemærkninger.

Regnskaberne offentliggøres i medlemsbladets martsnummer.

Vedtægtsændringer

§ 16

Beslutninger om forandring i Samfundets vedtægter kan ikke vedtages endeligt på en enkelt generalforsamling, men skal efter at være behandlet og vedtaget med almindelig stemmeflerhed på en sådan forelægges for en ny generalforsamling, der vil være at indkalde

senest i den påfølgende måned; på denne kan medlemmer stemme om vedtægtsændringer ved skriftlig fuldmagt til et andet medlem. På denne sidste generalforsamling kræves to trediedele af de afgivne stemmer til forslagens vedtagelse.

Samfundets opløsning

§ 17

Forslag til opløsning af Samfundet kan kun vedtages, når $\frac{1}{4}$ af Samfundets medlemmer personligt deltager i afstemningen og mindst $\frac{2}{3}$ af disse stemmer for forslaget. Skulle ikke det foreskrevne antal medlemmer have deltaget i afstemningen, men har dog $\frac{2}{3}$ af de afgivne stemmer været for forslaget, indkaldes der snarest muligt med 14 dages varsel til en ny generalforsamling, på hvilken gyldig beslutning skal kunne vedtages med $\frac{2}{3}$ af de afgivne stemmer uden hensyn til antallet af de stemmeafgivende medlemmer. På denne generalforsamling kan medlemmer stemme ved skriftlig fuldmagt til et andet medlem.

De i denne paragraf omhandlede forslag skal tillige indeholde forslag om afvikling af Samfundets økonomiske forhold og anvendelse af dets formue.

Jydsk og Fynsk afdeling af Soransk Samfund

I årene 1938 og 39 oprettedes der afdelinger af Soransk Samfund i Århus og Odense. Disse afdelinger er underkastet Samfundets vedtægter, og dets generalforsamling er øverste myndighed for afdelingerne.

I afdelingerne kan optages medlemmer af Soransk Samfund, som bor i henholdsvis Århus og omegn og på Fyn, og nye medlemmer kan optages, når de opfylder betingelserne i Samfundets vedtægter § 2. Nye medlemmer i afdelingerne bliver automatisk tillige medlemmer af Soransk Samfund med de deraf følgende rettigheder og forpligtelser.

Afdelingernes formål er at bevare og udvikle sammenholdet mellem medlemmerne ved at afholde sammenkomster i Århus og Odense, og at bistå bestyrelsen for Soransk Samfund i dens arbejde.

Hver af afdelingerne styres af en ledelse på tre medlemmer, som vælges af afdelingerne, og som er ansvarlige over for Soransk Samfunds bestyrelse. Et medlem af hver ledelse bliver medlem af Soransk Samfunds bestyrelse i henhold til Samfundets vedtægter § 9.

En afdeling kan ophæves, såfremt dens medlemmer bliver enige herom, og skal ophæves, såfremt dens medlemstal går ned til 20. I tilfælde af ophævelse fortsætter medlemmerne som almindelige medlemmer af Soransk Samfund og afdelingens likvide midler tilfalder Samfundet.

SORANER - BIOGRAFIER

1584 - 1960

Et **skatkammer** af oplysninger om alle, der i kortere eller længere tid har gået på skolen eller de forskellige Akademier gennem 400 år.

Ingen anden skole i Danmark har noget tilsvarende.
Gamle soranere har gjort et kæmpearbejde med at samle oplysninger.

Gamle soranere har betalt trykningen.

Alle fire bind koster tilsammen 600 kr.

Værket fås **portofrit** tilsendt ved at indbetale beløbet til Soransk Samfunds kasserer.

Ikke nok med det!

Der arbejdes på en fortsættelse og et supplement.

Svar hurtigt på tilsendte skemaer.

De enkelte bind sælges også særskilt:

Soranerbiografier

1584-1737 - 175 kr.

1747-1800 - 75 kr.

1822-1900 - 200 kr.

1901-1960 - 150 kr.

1901-60 fås også i tiårshæfter a 25 kr.

Ved forudbetaling til kassereren sendes de ønskede bind portofrit - ellers på efterkrav. *Hele værket: 600,- kr.*

hvælving, for slet ikke at tale om åbningerne mod Fratergården der her må have haft helt eller delvis tilmurede triforier ligesom i den nordre gang langs med kirken (Mallings opmåling). Thurah betegner på sin grundplan åbningerne anderledes her i den vestre end i den søndre gang, han anfører også i det andet fag (fra syd) en udgang til Fratergården som ikke findes på Dahls tegning! – Et kig – fra nord mod syd – i den østre ambitus kan slet ikke komme på tale: kirken vil her skygge for indstrålingen fra en i nedgangen lavtstående Sol. – Tilbage er et indkig fra vest mod øst i den med kirken sammenbyggede nordre gang: Solen kunne, som på Dahls tegning, skinne vakkert ind i gangen (om eftermiddagen), men til gengæld er her hverken kurvehanksbue eller barokvinduer, og til og med har gulvni-veaue i denne del af ambitus måske allerede på Thurahs tid ligget højere end i klostertiden: et forhold som jeg vil tage op til behandling under gennemgangen af Thurahs plan.

I en følgende artikel vil vi se nærmere på det soranske solskin.

NOTER

14) Sigurd Willoch: »J. C. Dahl og Danmark«, i udstillingskataloget (se note 1), side 5.

15) Leif Østby: »Johan Christian Dahl. Trekk av hans liv, særlig i tilknytning til hans opphold i Danmark«, i udstillingskataloget (se note 1) side 7.

16) Mag. art. Marie Bang, Genève, meddeler mig den 12. oktober 1974 denne mulighed. »Tegningen fra Sorø står så isolert i Dahls produksjon fra den tiden at jeg lurer på om han kan ha fått ideen til komposisjonen om ikke hele motivet, fra et stikk à la Piranesis stikk fra Roms ruiner«. (Se note 4).

17) N. Høyen anfører i teksten til tavle XXXIV i »Danske Mindesmærker« I (1869) – »Den søndre udvendige Side af Sorø Kirke, saaledes som den stod efter Academiets Brand 1813. J. B. Löffler del.«-arten af den midlertidige istandsættelse efter branden, således som den kommer til syne på Mallings tegning (som Löffler har omtegnet!). Jvf. i øvrigt M. Mackeprang: »Mallings Akademi-bygning« i SORØ II (1931) side 292.

18) M. Mackeprang i ovennævnte artikel (note 17). I Mallings 1. projekt (fig. 98, side 295) indgår hele ambitus; i det 2. (fig. 99, side 297) og i det 3. projekt (fig. 102, side 301) er kun bevaret de 6 fag på kirkens sydside, hjørnefacadene i vest og øst er ikke medtaget!

CORRIGENDA

Nedenstående »ombyrderfejl« bedes venligst rettet i den første artikel i martsnummeret:

Side 29 (forsiden) 1. 2 f.n. klostermuren, læs klosteromgangen. Side 31, spalte 1, 1. 16 f.o. 1943, læs 1743; 1. 12 f.n. Thura, læs Thurah. Side 32, spalte 1, 1. 26 f.o. under læs uden; 1. 27 f.n. trifolierne, læs triforierne; spalte 2: i afsnittet, der begynder med *På Dahls tegning*, er der i 5. linie, der begynder

med *vis*, faldet tekst ud, læs: *vis* kan opfattes som en 'teatralsk' kunstnerisk frihed uden bund i virkeligheden, men som så sandelig også kan være virkelighedsskildring! Side 33, spalte 1, 1. 14 f.o. tilføj efter 1973: Statens Museum for Kunst, København, 1. april-13. maj 1973«. Oslo 1973; 1. 16 f.o. 73, læs 1973; 1. 32 f.o. bygningskonstruktør, læs bygningskonduktør; 1. 33 f.o. nyttilstråtte, læs nyttilstråde. Spalte 2, 1. 31 f.o. 37, læs 1937.

Trykfejl i interpunktionen er *ikke rettet!*

Nota bene: Ved en misforståelse er, mig uafvidende, illustrationen på side 32 – Thurahs grundplan af området – indsat her i stedet for grundplanen af *Academiets stueetage med klosteromgangen!*

Soranerfrokosten d. 3. marts

Ved martsfrokosten den 3. oplevede de fremmødte det usædvanlige, at samtlige bestyrelsesæres- samt refererende medlemmer glimrede ved deres fravær (der raser jo p.t. en influenza-epidemi) hvorfor den bitre nød pålagde undertegnede at samle facts begivenheden vedrørende og at videregive disse til redaktorens bearbejdning.

Uden ledelse, men disciplineret og demokratisk bød vi hverandre »velkommen«, og efter den traditionelle: »Jeg veed et sted –« gik vi til bords.

Med udgangspunkt i lektor Holten v. Bechtolsheims. »Den sidste infanterist ved Ejderen« causerede Dan Fink, 27, derefter over »Bureaukratiet i administrationen« spændende fra krigsåret 1864 til fredsslutningen 1945, hvor en tysk kommandant overgav sig selv og sin vægtige krigskasse, biføjet omhyggeligt førte regnskaber til Fink og dennes besvær med atter at slippe af med byttet »man havde jo ingen fortilfælde, hvor clearing var gået den vej.

Belærende og meget vittigt – vi havde gerne hørt mere.

Blandt de fremmødte sås: Aage Hafler 19, Børge Høft og Laurids Schrøder fra 25, Dan Fink 27, Arne Stauring 29, Børge Minor Andersen 30, Peter Waagstein og Ebbe Nybroe, begge 31, Hugo Lehmann, Peer Kornbech og Niels Tholl fra 33, Helge Andersen 35, Jørgen Fanø 36, samt Finn Ejlertsen fra 1955.

Efter afsyngningen af »Should old acquaintance be forgot« med valgfrihed mellem originalteksten og Aakjærs fordanskning ønskede vi hverandre »På gensyn« og drog hver til sit.

Hellig Anders (35).

Til realistholdet 1933

Et telegram fra Rio de Janeiro fra Niels Veng Petersen:

Jeg vil være i Danmark i begyndelsen af juni 83 og beder realisterne fra 1933 arrangere en jubilæumsfrokost eller Sorøtur. Venlige hilsener til gamle soranere, N. V. P., (Telex 2121575 SACF BR.).

FRATERNITAS SORANAS

46. STÆVNE

på
Hotel Hanstholm

Afholdes Deo volente i dagene 7.-9. juni 1983

STÆVNETS PROGRAM

Tirsdag den 7. juni.

- 15,00 Eftermiddagskaffe.
- 18,00 Middag. Velkomst ved formanden.
- 20,00 Foredrag af overklitfoged Peter Skarregaard, chef for vildtreservatet.

Onsdag den 8. juni:

- 8-9 Morgenmad.
- 9,30 Morgenandagt ved Georg Langkjær.
- 10,00 Foredrag om Peter Kierkegaard og Blichert. Oplæsning ved Georg Langkjær.
- 12,00 Frokost.
- 14,00 Tur i vildtreservatet under ledelse af af overklitfogeden. Besøg med forfriskning i Hunstrup præstegård.
- 20,00 Soraneraften med foredrag af Erik Hammerich Damm: Lægegerning i Arabien.

Torsdag den 9. juni:

- 8-9 Morgenmad.
- 9,30 Morgenandagt ved Krog-Meyer.
- 0,00 Foredrag ved formanden, derefter generalforsamling og afslutning.
- 12,00 Frokost.

Ret til ændringer i programmet forbeholdes.
OBS! Enhver soraner kan deltage med eller uden ægtefælle. Der kræves intet medlemskab.

Tilmelding: Så tidligt som muligt, helst inden udgangen af april til, Olaf Krog-Meyer, Skovvangsvej 7, 4600 Køge. Telefon 03 - 66 72 14.

Prisen på Hotel Hanstholm er 340 kr. pro persona pr. døgn. Man afregner på mødestedet. Enkelt eller dobbeltværelse bedes anført. Hotellets telefon er 07 - 96 10 44.

Det er et moderne hotel med mange faciliteter som opvarmet swimmingpool, sauna, bilard, golf, tennis og lystfiskeri.

For sjællændere er den nemmeste måde at komme derop fly til Thisted. Lufthavnen ligger kun 8 km fra hotellet. Tog afgår efter den nugældende køreplan fra Kbhvn. kl. 6,00 med ankomst til Thisted kl. 13,42. Herfra busforbindelse eller taxa til hotellet - afstand 22 km.

Vi håber på godt fremmøde i 50 års jubilæumsåret for Fraternitas' første stævne.

Under formandens fravær:

Detlev Christensen Olaf Krog-Meyer
Palle Taarnhøj.

Til studenterholdet 1958

Peter Ove (Jensen) Krogh, Ølsemaglevej 49, 4600 Køge, telf. 03 - 65 32 34 eller Jens Hansen (telf. 03 - 54 11 84) modtager tilmeldinger inden 15. maj.

Vi sigter mod at arrangere frokost på Hotel Postgaarden i Sorø efter dimissionen i Sorø kirke af dette års studenter, der begynder kl. 10 fredag den 17. juni 1983.

Kontakt klassekammerater! Vi skal mødes så mange som muligt!

Leif Lage (R 50)

har vundet Kunstakademiets prisopgave for malerkunst for 1982 Prisen er på 50.000 kr. Opgaven lød på et dobbeltportræt, som i sin karakter klart videregiver to kontraherende komponenter. De 160 billeder er udstillet på Statens Museum for Kunst. Leif Lage er uddannet på Kunstakademiet fra 1958-65 som maler og grafiker. Han har fået en række priser, og hans arbejder kan ses på en række museer.

Mindesmærke for F. II

Erik Bjerner (S 35) har indsendt 1.000 kr.

Adam Boserup (R 36) har indsendt 2.000 kr. i obligationer.

Hjertelig tak!

Palle Taarnhøj.

Cricketklubben Soranerne

har fortsat sidste års vintertræning på Gentofte stadion (indendørs) med stigende tilslutning.

Interesserede er meget velkomne. Træningen foregår hver onsdag kl. 19-21.

Mødested: Omklædningsrum nr. 5, Gentofte stadion, 2820 Gentofte.

Tilmelding sker til formanden Flemming Balstrup, Kirkebakken 7, 2840 Holte, eller til Niels Ove Bjerregaard, Dyssegårdsvej 69, 2860 Søborg. Telefoner henholdsvis

(02) 80 14 61 og (01) 69 27 77.

Frits Krog-Meyer.

Brevkassen

I sin 55 års tale (S.B. 1953, 68. årg. nr. 2 pg. 17) citerer Aage Christiansen Chr. Wilster: »Naturen evig er den samme, men årlig slappes mandens kræ« - o.s.v.

Sidst i talen håber Aage Christiansen, at Sorø Akademi må hente friske kræfter til glæde for nye slægter. Det kan være en trykfejl, så der skal stå knæ, men hvis det er kræet, der slappes, kniber det med logikken, medmindre kræ er noget helt, helt andet.

Hvem ved?

Med venlig hilsen

Kurt H. Bresson (S 45)

Runde fødselsdage i april

MARTS Undskyld! Red.

27. Forstander Aage Marcus Pedersen, Skovskolen i Nødebo, 3480 Fredensborg (S 55).

APRIL

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der fylder rundt i april 1983

4. Forretningsfører Mogens Werner (f. 1908, R 25), Smakkegårdsvej 171, 1. th., 2820 Gentofte.
5. Kioskejer Karl Gustav Andersen (f. 1903, R 19), sidste kendte adr.: Hestetorvet 5, 4000 Roskilde.
5. Forretningsfører Holger Nielsen (f. 1923, R 40), sidste kendte adr.: H. P. Simonssens Allé 23, 5250 Fruens Bøge
6. Korrespondent Bente Rasmussen (f. 1923, S 42), Fuglsanggård pr. 4160 Herlufmagle.
8. Grosserer Aage Waarst (f. 1898, R 14), Randers Kollektivhus, Parkboulevarden 71-1-110, 8900 Randers.
9. Pens. Politiaassessor Willy Lund (f. 1913, S 32), Trimlebakken 1, 6800 Varde.
10. Pensionist Chr. Egede Jensen (f. 1908, R 25), Storgade 46, 4180 Sorø.
10. Gymnasielærer Ole Olesen (f. 1923, S 42), sidste kendte adresse: Am Burgfried 6, 239 Flensborg, Tyskland.
11. Assistent Gudrun Isbøll (f. 1898, R 15), sidste kendte adr.: Agerkær 15, 2610 Rødovre.
12. Trafikassistent Valdemar Bjerre (f. 1898, 13), c.o. Brønce, P. Knudssensgade 120 st., 2450 Kbh. SV.
12. Overlæge, dr. med. Gudmund Magnusen (f. 1908, S 26), Oldvej 4, Lønholt pr. 3480 Fredensborg.
12. Repræsentant Axel Hansen (f. 1898, R 14), sidste kendte adr.: Sallingvej 35, 2720 Vanløse.
13. Fru Ingrid Asmussen (f. 1809, S 26), Kirkegade 5, 3600 Frederikssund.
14. Landinspektør Jens Nielsen (f. 1923, S 41), C. N. Petersensvej 28, 2000 København F.
15. Dyrslæge Folmer Dalsgård (f. 1903, R 20), Bülowsvej 21, 4230 Skælskør.
16. Groserer Herbert Bang (f. 1908, R 25), Skjoldsgade 7, 2100 Kbh. Ø.
19. Sygeplejerske Helen Fenger (f. 1908, S 26), Buddingegade 25 B, 2800 Lyngby.
19. Forfatter Preben Lund (f. 1933, S 52), Smedevej 14, 4180 Sorø.
20. Godsejer Erik Clausen (f. 1888, R 05), Wellinge, S-26073 Østra Ljungby, Sverige.
20. Civ.ing. Svend Kamman (f. 1908, S 27), Damsgård, Sønderbyvej 22, 4050 Skibby.
20. Autolakerer Chr. Andreasen (f. 1913, 29), sidste kendte adr.: Alleen 5, 4180 Sorø.
22. Læge Poul Brandt (f. 1933, S 52), Vorumvej 177, Hundborg pr. 7700 Thisted.

22. Direktør Finn Jørgensen (f. 1923, 35), sidste kendte adr.: Kaningårdsvej 56, 2830 Virum.
23. Lektor Aage Christiansen (f. 1908, S 27), Elme Allé 44, 4760 Vordingborg.
24. Læge Poul Underbjerg (f. 1923, S 41), sidste kendte adr.: V. Voldgade 4, 4874 Gedser.
25. Maskinsnedker Jens Olaf Olsen (f. 1898, 13), sidste kendte adr.: Jyllingevej 25, 2720 Vanløse.
25. Kai Valentiner (f. 1903, S 22), Høje Skodsborgvej 14, 2942 Skodsborg.
26. Fhv. kommunaldirektør Hans Nielsen (f. 1903, S 22), Vesterbro 1, 9000 Aalborg.
30. Købmand Karl Kjær Larsen (f. 1908, S 26), Bakkevej 11, 4180 Sorø.
30. Manufakturhandler Espen Kjærsgaard (f. 1903, 18), Valdemarsgade 6, 4100 Ringsted.
30. Jens Chr. Clausen (f. 1913, 27), Raaby pr. 8985 Dalbyover.

Soranske dødsfald

POUL DAMGAARD (S 20)

28. april 1901 – 2. februar 1983

ERNST MENTZE (1914)

28. juni 1896 – 22. februar 1983

Replik til Mogens Boisen

Replik til Mogens Boisen til glæde for samme, i følge Soranerbladet side 38. Wadskjærs hyldest til monarkens salving lader hele Sorøegnen feste. Gående i Filosofgangen forestiller han sig naturen deltage i en fantastisk menuet. Yderst ligger som et bredt hegn skovene, nærmere ligger søerne og så marker og huse:

»Skingrer I Sorø omzinglende skove,
Egen med bøgen antræde en dans.

Apostroferne fortsætter lidt efter:

Skummer I Sorø omcirkende søer!
Sjunger I Sorø udzirende møer!
Hopper I mure, I marker, I gærder!«

Hvad jeg brugte i talen, var Wadskjærs bilde af øen Soer (fra den filosofiske gang på Sorø), naturligvis omgivet af vand og længere ude *Skovene*.

Du kan altså glæde dig ved *undtagelsesvis* at have *uret!*

I talen til kammeraterne årgang 27 savner du blandt lærere og elever fra nyere tid prominente navne. Svaret er: Ingen nævnt, ingen glemt!

Aage Christiansen (S 27).

Om »rigtige« Soranere

Jeg er en lille smule irriteret på Mogens Boisen over hans lange brev til sidste Soraner-

blad. Irritationen gælder først og fremmest den genoptagelse af en omsider næsten glemt, ret ubehagelig debat, der er flettet elegant ind undervejs, til trods for, at debatten i sin tid blev erklæret afsluttet af redaktøren.

Forestillingen om at kunne vurdere sine ældre og yngre skolekammeraters kvalitet og værdi med kalender og stopur i hånden taler vist for sig selv. Om man er »rigtig«, »stor« eller »god« i én eller anden sammenhæng, er det naturligvis alene éns væremåde og indsats, der afgør.

Jeg kender intet til Mogens Boisen, hverken i eller efter hans skoletid, og skal ikke tage stilling til, om han er en rigtig soraner. Men jeg kender adskillige andre gamle soranere – herunder også sådanne uden eksamen samt realister, piger og »den slags« (deriblandt såmænd en vis plump og aggressiv dame) – der gennem deres væremåde blandt kammerater og – i nogle tilfælde – arbejde i Soransk Samfund i høj grad er at betegne som »rigtige soranere«. Det er den slags mennesker, og ikke Mogens Boisen, man skæver til, når man af og til tænker på, hvor »rigtig« man mon selv er.

Per Salling (S 73)
(3 år som alumne).

Kære red!

Jeres fødselsdagsliste, februar-nr. indeholder næsten en rekord. Så vidt jeg ved, blev Griffenfeld student som 12-årig. *Gunnar Seidenfaden* har gjort det næsten lige så godt ved at blive dimitteret fra Sorø som student 13 år gammel!

Mange venlige hilsener

Stoffer (S 30).

Svar: Det var desværre en trykfejl. Han er født i 1908 og var altså 18 år som student. Undskyld.

Red.

Om skole i Sorø før 1586

Altid nævnes datoen 31. maj 1586 som Sorø Skoles stiftelsesdag, men det er ikke rigtigt! Når man ikke desto mindre har valgt netop denne dato som udgangspunkt, må det skyldes, at fra da af kan man følge skolens historie lige til vore dage. Men der har været skole i Sorø Kloster tidligere, uden at det kan siges, hvor langt tilbage i tiden. Cisterciensermunkene, der næppe nogensinde har været særlig talrige i Sorø, har haft nok at gøre med praktisk arbejde og med at administrere det store jordegods, som de hurtigt fik stillet til rådighed, men nogle må have været præsteviede og således i besiddelse af en vis lærdom, og det er overvejende sandsynligt, at der i klostret har været en skole i det mindste for de drenge, der af deres forældre blev overladt til munkene til opdragelse og uddannelse med henblik på deres optagelse i ordenen. Sådan var det i mange andre klostre, men noget konkret herom fortæller kilderne ikke, blot nævnes det i ligprædiken over

søhelten *Otto Rud*, at han gik i skole i Sorø Kloster og blev dimitteret derfra omkring år 1530, altså før reformationen, så på det tidspunkt må der have været en skole der.

I ordinansen for Københavns Universitet fra 1539 bestemmes det, at der i herreklostrene, hvortil Sorø hørte, skal være præsteskoler med en theolog som læsemester og nogle lærere, udvalgt blandt de tidligere munke eller hidkaldt udefra til at gennemgå nogle latinske forfattere og undervise i grammatik, dialektik og retorik. En række landsbykerke i omegnen hørte under Sorø Kloster og blev betjent af munkene til 1569, så det var velmotiveret med en sådan præsteskole, hvor eleverne skulle leve kysk og ærbart, adlyde deres foresatte, studere flittigt og bære munkedragt, det sidste vel for kontrollens skyld, ligesom senere uniformen.

I det ældste bevarede klosterregnskab fra 1562 optræder abbeden, præsterne og Anders Skolemester, 6 korsdegne og 22 peblinge, der nævnes, fordi de skal have julegaver. De var nu ikke så flotte, fordi peblingene fik kun ca. 50 øre hver!

For sjovs skyld sammenligner vi tit vor skole med Herlufsholm, hvor skolen blev oprettet i 1565, men her er altså et bevis på, at der ialtfald var skole i Sorø 3 år tidligere!

Vi kender navnene på nogle læsemestre i Sorø Kloster.

Den ældste af disse var *Morten Pedersen*, læsemester fra 1562-65, hvorefter kongen udnævnte ham til abbed i Sorø, hvad han var, til han i 1572 blev udnævnt til førstepræst i Roskilde Domkirke. Han døde i 1592 og ligger begravet i Roskilde. Morten Pedersen var meget historisk interesseret og fik i 1589 trykt et skrift om Absalons og Esbern Snares familie, hvori det gamle sagn om Fjenneslev kirkes to tårne første gang forekommer på tryk. I bogen er også gengivet 29 skjolde fra den berømte frise i kirken, som de så ud på hans tid.

Han afløstes af *Knud Pedersen*, der døde i 1569 og ligger begravet i Sorø kirkes kor. Hans gravsten er gengivet i SB oktober 82 side 118.

S. R.

Om Fugl Fønix i Sverrige

Så var det tid for Fugl Fønix at sige farvel.

Den skulle aldrig være kommet til Sverige. Det var en fejltagelse! Den står nu udstoppet hjemme hos mig. Og den skulle være udødelig. Ja, men ikke i dette land! Det var vidnet, som hørte historien, der kom med fuglen og sagde, at jeg skulle lade den udstoppe. Bare den havde brændt sig selv, inden den fløj hertil! Men nu havde den fået den ide at tænke på at flygte her i Sverige, fordi den trængte til luftforandring, og så fløj den hertil, gammel og trætt, da den følte, at tiden var kommet til at dø.

Sem bekendt brænder den sig selv, når den bliver gammel, og af asken opstår den påny som ung. Og nu sad den her og pirrede fleg-

matisk op i bålet. I flere dage havde den samlet brændet sammen af pølsepapir og affaldstræ fra en container, og det var blevet til et helt pænt bål, som nu var ved at flamme op.

Så kom der en mand. »Hvad går her for sig?« spurgte han. »Jeg er ved at tænde et bål«, svarede fuglen. »Har De tilladelse fra brandmyndighederne?« spurgte manden. »Hvabehar?« spurgte fuglen. »Har De tilladelse af brandmyndighederne?« spurgte manden igen. »Nej«, sagde fuglen. »De tror vist, at det er Sankt Hansaften?« sagde manden. »Nej, det tror jeg ikke«, sagde fugl Fønix. »Hvorfor tænder De så et stort bål uden tilladelse fra brandmyndighederne og politiet? Hvor er de lovbevalde afspærringer? Vandspandene? Sprøjten? Vagtmandskabet?« spurgte manden. »Det ved jeg ikke«, sagde fugl Fønix, »jeg havde tænkt at brænde mig selv her«. »Nå«, sagde manden, »har De spiritusbevilling? Tilladelse til at holde pølsevogn? Hvad siger amtsrådet?« »Jeg vil bare brænde mig selv«, sagde Fønix, »forsvind herfra! De kan vel tænde et bål selv!«

»Undskyld«, sagde manden, »De må være slemt naiv! Tror De, at De kan begynde at riste pølser på offentlig gade uden tilladelse? Og hvilke drikkevarer skal der serveres, om jeg må spørge?« Fønix var nu så træt af manden, at den ikke gad svare. Den ragede roligt op i sit bål for at få ilden til at blusse. Manden forsvandt, men kom snart efter tilbage med politi og brandvæsen, som straks slukkede ilden omkring Fugl Fønix, der så sit bål blive til en rygende bunke sorte pinde.

»At tænde et større bål på offentlig plads«, sagde politibetjenten, »ja, og forsøg på ulovlig ristning af kød på offentlig plads«.

Efter fem dage i spjældet, hvor der ikke var nogen mulighed for at tænde bål, døde fugl Fønix desværre og kunne ikke genopstå ung og rask af asken, som den havde gjort så mange gange før. — Og nu står den udstoppet hjemme hos mig. Fugl Fønix skulle aldrig være kommet til Sverige.

(Fra Dagens Nyheter, 3. marts -83).

Indsendt af

Dan Fink.

Soranerfrokoster

den første torsdag i hver måned.

Sted: ALLEGADE 10, Kbh. F.

Tid: Kl. 12,15.

Tilmelding nødvendig. Telefon (01) 21 14 92.

Frokosttaler i maj:

Førlagsboghandler *Jarl Borgen* (S 37), fortæller om forlagspolitik og kulturpolitik — og om at ekspandere i, hvad andre opfatter som »krisetid«.

Frokosttaler i juni:

Søren Boalth (S 73) fortæller om sine år i USA for A. P. Møller-koncernen, *hvilket er en anledning for alle 10-års studenterjubilare til at mødes!*

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 90,- i 1983. For medlemmer fra og med årgang 1976 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år dog kun 55 kr.

Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse herom gives til:

SORANSK SAMFUND: Kassereren

Civilingeniør S. Kamman

Tobaksvejen 10, 2860 Søborg

(01) 69 11 44

Postgiro 4 00 17 10.

Henvendelse vedrørende

SORANSK SAMFUND stiles til:

Overlæge Palle Taarnhøj,

(Soransk Samfunds formand)

Billesborgvej 31, Egøje, 4600 Køge.

Telefon (03) 67 49 63.

Næstformand, lektor mag. art. Thyge Winther-Jensen

Brogården, Lønholt

3480 Fredensborg

(01) 11 87 65 og (02) 28 29 31

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig

Kongebrovej 28

4180 Sorø

(03) 63 08 57 (bedst 18—19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang

Dronningens Tværgade 30, 1302 København K.

(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri ApS (03) 63 05 75

Det Lyngbeckske Soranerlegat

Af fundatsens bestemmelser fremgår det, at legatets formål er: at hjælpe særligt lovende, *ugifte* elever, der er udgået fra skolen med en eksamen, til en videre uddannelse, idet det forudsættes, at de ikke uden økonomisk hjælp vil kunne gennemføre denne på tilfredsstillende måde.

Fader- eller forældrelose er fortrinsberettigede.

Legatportioner uddeles ved skolens eksamensafslutning, og det er tanken at yde økonomisk hjælp under hele uddannelsen.

For at sikre sig fortsættelse af lega-

tet skal modtageren én gang årligt fremsende fornyet ansøgning, vedlagt en beretning om uddannelsesforløbet og budget og studieplan for det kommende studieår.

NB. Bestyrelsen skal afbryde tilde-
ling af legatet, hvis en legatnyder ind-
går ægteskab.

Ansøgning, hvortil blanketter fås ved henvendelse til Sorø Akademis rektor-kontor, vedlagt frankeret svarkuvert i A5 format, skal være rektor i hænde inden den 1. maj 1983.

Erling Kristensen.

79
HR J I RAASCHOU-NIELSEN
PARKVEJ 10
2960 RUNGSTED KYST

Hold dig til de buttede!

FAXE BRYGGERI Leverandør til det danske folk.